

Onderwerp Realisatie instandhouding openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs 2020	
Nummer	2021/496560
Portefeuillehouder	Botter, J.
Programma/beleidsveld	1.1 Onderwijs en sport
Afdeling	JOS
Auteur	Out-Schipper, I.
Telefoonnummer	023-5113486
Email	i.out@haarlem.nl
Kernboodschap	Stichting Dunamare Onderwijsgroep heeft het jaarverslag 2020 ter kennisname ingediend. De gemeenteraad is als extern toezichthouder van het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs bevoegd conform de Wet op Voortgezet Onderwijs om, op grond van het jaarverslag 2020, vast te stellen dat de Stichting voldoende openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs in 2020 in Haarlem heeft gerealiseerd.
Behandelvoorstel voor commissie	De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	Realisatie instandhouding openbaar voortgezet onderwijs 2019 (2020/887167), zoals tijdens de gemeenteraadsvergadering van 17 december 2020 is vastgesteld.
Besluit College d.d. 16 november 2021	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,
Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: Vast te stellen dat Stichting Dunamare Onderwijsgroep, op grond van het jaarverslag 2020 van deze Stichting, voldoende openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs in 2020 in Haarlem heeft gerealiseerd. de griffier, de voorzitter,

1. Inleiding

Conform de Wet op Voortgezet Onderwijs inzake de instandhouding van het openbaar onderwijs en de statuten van Stichting Dunamare Onderwijsgroep is de gemeenteraad als extern toezichthouder bevoegd vast te stellen dat deze Stichting de instandhouding van voldoende openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs in Haarlem in 2020 heeft gerealiseerd. Deze vaststelling geschiedt op grond van het jaarverslag 2020 van Dunamare Onderwijsgroep. Het jaarverslag 2020 (2021/511488) en het jaarverslag 2020 (2021/511489) in beeld zijn door Dunamare ter kennisname ingediend.

Stichting Dunamare Onderwijsgroep, een samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 53c van de Wet op Voortgezet Onderwijs, heeft in 2020 zes openbare scholen in Haarlem, te weten: Coornhert Lyceum, Het Schoter, Prof. dr. Gunningschool Voortgezet Speciaal Onderwijs (Daaf Gelukschool maakt hiervan onderdeel uit), Haarlem College, Spaarne College en praktijkschool Oost ter Hout.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Vast te stellen dat Stichting Dunamare Onderwijsgroep, op grond van het jaarverslag 2020 van deze Stichting, voldoende openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs in 2020 in Haarlem heeft gerealiseerd.

3. Beoogd resultaat

Het in standhouden van voldoende openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs in Haarlem.

4. Argumenten

4.1 Openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs is in 2020 gerealiseerd.

De instandhouding van het openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs past binnen programma 1 “Maatschappelijke participatie” van de programmabegroting 2020. In beleidsveld 1.1. “Onderwijs en Sport” is de volgende doelstelling verwoord: “Meer kansen voor de jeugd in het onderwijs en peuteropvang”. Dunamare draagt hieraan bij met het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs.

4.2 Openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs vindt verantwoord plaats.

Dunamare Onderwijsgroep verzorgt openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs in Haarlem. In totaal volgen 13.156 leerlingen (teldatum 1 oktober 2020) onderwijs op scholen van Dunamare. In Haarlem volgen 5.386 leerlingen (teldatum 1 oktober 2020) openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs op de zes scholen van Dunamare.

Het jaarverslag is in de zomerperiode ter kennisname ingediend. Op 3 november 2021 is op bestuurlijk niveau met het schoolbestuur over het jaarverslag 2020 gesproken, waarbij de volgende onderwerpen aan de orde zijn geweest:

- Het jaarverslag 2020 in verband met de realisatie van het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs
- Het meerjarenperspectief in relatie tot de continuïteit van het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs

- Ontwikkelingen op rijksniveau en in Haarlem, waaronder de gevolgen van Corona voor leerlingen, personeel en organisatie, de stand van zaken van het Spaarne College en de duurzaamheidsmaatregelen van Dunamare
- Wezenskenmerken van het openbaar onderwijs
- Partnerschap in de regio, waaronder samenwerking met andere schoolbesturen

Naar aanleiding van deze bespreking is geconstateerd dat Stichting Dunamare Onderwijsgroep op verantwoorde wijze haar werkzaamheden verricht.

4.3 Het jaarverslag 2020 geeft een verantwoord financieel overzicht.

Het jaarverslag 2020 inclusief jaarrekening bevat een financiële verantwoording over het kalenderjaar 2020, waarbij een transparant beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen per 31 december 2020 en het resultaat over 2020 gegeven wordt. De in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. De accountant van Dunamare heeft op grond van de getrouwheid en rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Het jaarverslag in beeld 2020 is een visuele weergave van het jaarverslag 2020 op hoofdlijnen.

In het verslag wordt ingegaan op de missie en visie met betrekking tot de onderwijskwaliteit, het werkgeverschap en het bestuur. In het jaarverslag is ook het bestuursverslag, het verslag van de Raad van Toezicht en het verslag van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad opgenomen.

In het bestuurlijk overleg over het jaarverslag is stilgestaan bij de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Deze wezenskenmerken zijn niet expliciet in het jaarverslag 2020 genoemd, maar zijn verwoord in artikel 4 van de Statuten van Dunamare. Dunamare geeft aan haar onderwijs op deze grondslag te hebben ingericht (zie bijlage c).

De jaarrekening 2020 wordt afgesloten met positief resultaat van € 1,1 miljoen. In de begroting van 2020 was rekening gehouden met een positief resultaat van € 0,1 miljoen. Er is sprake van een positief verschil van € 1,0 miljoen. Dit verschil is het saldo van de toename van de baten met € 3,1 miljoen en de toename van de lasten met € 2,1 miljoen. De belangrijkste oorzaak van dit voordeel wordt verklaard door de in 2020 toegekende hogere rijksbijdragen als gevolg van de ophoging van de personele lumpsumvergoeding op basis van de CAO. Hiernaast zijn de overige subsidies van het Ministerie OCW en het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs € 1,0 miljoen hoger uitgevallen. Het positieve resultaat van € 1,1 miljoen is ten gunste van de algemene reserve gebracht. Deze bedraagt per ultimo 2020 € 32,6 miljoen. Ten opzichte van de stand per ultimo 2019 à € 31,7 miljoen is er sprake van een toename van circa € 0,9 miljoen. Het totaal eigen vermogen is € 32,8 miljoen. Het verschil is een wettelijke reserve van € 0,2 miljoen.

In het bestuurlijk gesprek is aangegeven dat de huidige reservepositie voor Dunamare aanleiding is om te streven naar een acceptabel evenwicht tussen beschikbare buffers voor tegenvallers enerzijds en anderzijds de middelen zoveel mogelijk aan het primaire onderwijsproces ten goede te laten komen. Het schoolbestuur heeft in 2019 de weerstandsratio als kengetal toegevoegd om de risico's op bestuurs- en schoolniveau in relatie tot het meerjarenbeleid in kaart te brengen en te volgen. De weerstandsratio geeft de uitkomst tussen het beschikbare en het benodigde weerstandsvermogen aan. Zij brengt hiertoe de risico's op bestuurs- en schoolniveau in relatie tot het meerjarenbeleid in

kaart, kwantificeert en koppelt deze risico's aan de huidige reserve. Op basis hiervan wordt besloten het eigen vermogen te besteden, te handhaven of te versterken. De jaarrekeningen van de scholen van Dunamare worden per schooljaar opgesteld. Alle scholen reserveren binnen de eigen exploitatie 1% van de reguliere inkomsten uit de rijksbijdrage ter versterking van het weerstandsvermogen om tijdelijke tekorten bij andere scholen te kunnen dekken. Uit de jaarrekening blijkt dat de solvabiliteit, de liquiditeit en de rentabiliteit goed zijn en ruim binnen de signaleringsgrenzen in het voortgezet onderwijs te liggen.

Er is sprake van een geïntegreerd kwaliteits- en financieel toezicht door de Inspectie van het Onderwijs. De inspectie toetst eens in de vier jaar of alle leerlingen onderwijs van voldoende kwaliteit krijgen en scholen voldoen aan de wet- en regelgeving. Omdat het schoolbestuur hiervoor verantwoordelijk is begint en eindigt het toezicht van de Inspectie bij het schoolbestuur. Jaarlijks maakt de Inspectie een analyse van iedere school op basis van de informatie die zij heeft over het bestuur en de hieronder vallende scholen.

De Inspectie neemt ook een eventuele overschrijding van de signaleringswaarde "het normatieve publieke eigen vermogen" in haar toezicht mee. Deze signaleringswaarde is in 2020 geïntroduceerd. Het normatieve publieke eigen vermogen is het bedrag dat een bestuur redelijkerwijs aan eigen vermogen nodig heeft om bezittingen te financieren en risico's op te vangen. Het ministerie van OCW geeft aan dat het niet om een norm gaat, maar om een startpunt van een gesprek. Is het eigen vermogen hoger dan het normatieve eigen vermogen, dan zal de inspectie bij een goede onderbouwing voor de hogere reserves nagaan of en hoe dit geld uiteindelijk wordt besteed. Ontbreekt een goede onderbouwing, dan zal de inspectie vragen het eigen vermogen af te bouwen. Vanaf het verslagjaar 2020 moeten besturen zich over de hoogte van de reserves in het jaarverslag verantwoorden. Het vermogen van Dunamare per ultimo 2020 ad € 32,8 miljoen ligt onder de signaleringswaarde van OCW van € 46 mln. Dit betekent dat er geen sprake is van bovenmatig eigen vermogen.

4.4 Continuïteitsparagraaf geeft een doorkijk op basis van de meerjarenraming 2020-2023.

In het jaarverslag is conform de rijksregeling jaarverslaglegging onderwijs de 'continuïteitsparagraaf' opgenomen. In het jaarverslag wordt niet alleen gerapporteerd over het kalenderjaar 2020, maar ook aandacht besteed aan de continuïteit van de schoolorganisatie in de toekomst. De continuïteitsparagraaf geeft duidelijk inzicht in de ontwikkelingen van de exploitatie en balanspositie voor het verslagjaar en minimaal drie opeenvolgende jaren. Dunamare heeft een gecompriëerde meerjarenraming voor drie jaar opgenomen. Het uitgangspunt is om verantwoord te begroten, zodat de beschikbare middelen kunnen worden ingezet voor een goede leer- en werkomgeving voor leerlingen en medewerkers.

De uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de meerjarenbegroting zijn duidelijk toegelicht, zoals het ontvangen rijksbudget in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs, de leerlingenprognoses, de raming van de rijksinkomsten op basis van de meest recente bekostigingsgegevens van de Rijksoverheid en de verwachte positieve effecten van de vereenvoudiging van de rijksbekostiging van het voortgezet onderwijs per 2022. Op basis van deze paragraaf wordt een sluitende begroting voor de jaren 2021 tot en met 2023 verwacht met een stabiel blijvend eigen vermogen van circa € 32,8 miljoen.

Dunamare heeft een uitgebreide risicoparagraaf, waarin de financiële en kwalitatieve risicoanalyse is verwerkt. De risico's zijn benoemd, gekwantificeerd en in beheersmaatregelen omgezet. Op basis van de financiële risicoanalyse is becijferd dat een eigen vermogen van € 25 miljoen nodig is. Dit betekent dat het beschikbare vermogen van € 32,8 per ultimo 2020 ca € 7,7 miljoen hoger is dan minimaal benodigd. Dunamare is hierdoor in staat om mogelijk nadelige gevolgen van de risico's incidenteel op te vangen. In het bestuurlijk overleg geeft Dunamare aan dat de genoemde 7,7 miljoen onder meer benut wordt voor het aantrekken van nieuw onderwijzend personeel, onderwijsvernieuwing en innovatie, het realiseren van gezonde en klimaat neutrale scholen met een goede ventilatie en het bekostigen van energieprijstijgingen.

Eén risico is de prognose van een lichte daling van het totaal aantal leerlingen in de komende vier schooljaren. In het bestuurlijk gesprek is nogmaals aangegeven dat deze daling mede wordt veroorzaakt door een verschuiving van het leerlingenaantal van vmbo- naar algemeen voortgezet onderwijs (avo). Omdat Dunamare veel vmbo-onderwijs verzorgt, is het effect relatief groot. De leerlingprognoses worden nauwgezet gevolgd. Een mogelijke financiële impact van een krimp in leerlingen is bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen meegenomen. De leerlingendaling kan alleen opgevangen worden als de formatie van de totale organisatie evenredig afneemt. Met een evenwichtige verdeling tussen personeel in vast dienstverband en tijdelijke aanstellingen wordt flexibel en snel gereageerd op wijzigingen in de leerlingenaantallen van de scholen.

Ook de samenstelling van het personeelsbestand wordt als risico genoemd. De krapte op de arbeidsmarkt is groot. Dit vraagstuk is inmiddels ook geadresseerd aan de rijksoverheid met een verzoek een landelijke beleidsaanpak voor vermindering van het lerarentekort. Dunamare heeft de formatie op alle scholen rond. Het behouden en werven van gekwalificeerde en bevoegde docenten blijft een groot aandachtspunt. Er is een aantal maatregelen hiertoe getroffen, zoals strategische personeelsplanning, het aanbieden van scholing via de Dunamare Academie en gerichte werving van docenten voor schaarstevakken. Het opleidingsinstituut H2O, een samenwerkingsverband tussen Dunamare de Hogeschool en Universiteit van Amsterdam, is in 2020 geaccrediteerd. Talentvolle stagiairs van de lerarenopleiding worden gesignaleerd, zij worden tot startbekwame docenten opgeleid en stromen vervolgens bij scholen van Dunamare in, waardoor vacatures weer kunnen worden ingevuld. Daarnaast zijn leiderschapsprogramma's voor schoolleiders die hen extra kennis en vaardigheden geven om leiderschapstalenten binnen Dunamare verder te ontwikkelen. Dit gebeurt ook om voldoende nieuwe en goed gekwalificeerde schoolleiders te kunnen aanstellen. Om de duurzame inzetbaarheid van het huidige personeel te bevorderen wordt een vitaliteitsprogramma aangeboden en wordt een levensfasebewust beleid ontwikkeld. Zo is er het programma Frisse Start voor jonge medewerkers om startende docenten goed te kunnen begeleiden in hun nieuwe werksituatie. Voor de oudere medewerkers is vanaf augustus 2020 een pilot generatierегeling gestart, waarbij zij een verlaging van werktijd wordt geboden in ruil voor een eigen bijdrage.

4.5 Dunamare is een financieel gezonde organisatie.

Uit de meerjarenbegroting en de risicoparagraaf blijkt dat Dunamare over voldoende reserves beschikt om ingeval zich een risico of een calamiteit voordoet, de gevolgen hiervan incidenteel te kunnen opvangen. Uit genoemd verslag wordt duidelijk dat Dunamare een financieel gezonde organisatie is.

4.6 Dunamare schetst een aantal ontwikkelingen.

In het bestuurlijk gesprek werd stilgestaan bij de duurzaamheidsmaatregelen in 2020. Dunamare heeft een strategisch huisvestingsplan om zorg te dragen dat schoolgebouwen kwantitatief, kwalitatief goed en passend bij de onderwijstypen blijven. Hierin zijn ook de duurzaamheids- en binnenklimaatmaatregelen opgenomen, zoals bijvoorbeeld de installatie van zonnepanelen en warmtepompen waar het technisch ook uitvoerbaar is. Dunamare zet ook in op energiezuinige schoolgebouwen en heeft haar meerjaren onderhoudsplan zo ingericht dat bij onderhoud duurzaamheidsmaatregelen worden genomen. Sinds twee jaar wordt ook ledverlichting toegepast. Bij nieuwbouw wordt uitgegaan van aardgasvrij bouwen. Er wordt gewerkt aan de gezonde school met een goed ventilatiesysteem.

Ook kwam in het bestuurlijk gesprek de impact van de coronamaatregelen op leerlingen, personeel en de organisatie als geheel naar voren. De gevolgen van de coronasituatie voor leerlingen in alle leerjaren wordt steeds meer zichtbaar. Met het ontvangen rijksbudget van het Nationaal Programma Onderwijs worden aanvullende onderwijsinterventies ingezet. Zo begeleiden scholen de leerlingen met een leervertraging en bij hun sociaal-emotionele ontwikkeling. In dit verband gaf Dunamare aan belang te hechten aan een efficiënte afstemming en samenwerking tussen (passend) onderwijs, het Centrum voor Jeugd en Gezin en jeugdhulpinstellingen om leerlingen met een ondersteunings- en zorgvraag adequaat en snel te kunnen helpen. Ook houden scholen het welbevinden van hun medewerkers in de gaten. Het personeel heeft immers in snel tempo digitale lesmethodes ontwikkeld, ging digitaal lesgeven en moest hiervoor in korte tijd digitaal vaardig zijn, leerlingen werden indien nodig op school opgevangen en er werden aanpassingen in verband met de corona maatregelen in het schoolgebouw gedaan. Hiernaast werd het zelf ontdekkend leren ingevoerd. Inmiddels kunnen scholen weer volledig fysiek onderwijs geven en wordt de situatie op school in verband met besmettingsgevaar gevolgd en de geldende corona-voorschriften nageleefd.

Tot slot werd in het gesprek stilgestaan bij het Spaarne College waarin het Sterren College, de Paulus mavo/ vmbo en de Daaf Gelukschool zijn opgegaan. Deze school met een basisberoepsgerichte, kader beroepsgerichte en theoretische/gemengde leerweg is gestart per augustus 2020 en biedt leerlingen meer keuzemogelijkheden en kwalitatief goede leerlingenzorg. De inspectie van het Onderwijs heeft de ondersteuningsstructuur van de school met een 'goed' beoordeeld en op de onderdelen leerlingenbegeleiding, kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur met een voldoende. Ook werd stilgestaan bij het Coornhert Lyceum, dat volledig dalton onderwijs in de eerste twee leerjaren in het schooljaar 2022-2023 gaat verzorgen. Aspecten van dit onderwijs worden nu al in alle leerjaren toegepast, zoals keuzen voor herhaling of verdieping van de leerstof en coaching op leren studeren en plannen. Hiernaast werd de groei van het aantal leerlingen op de Daaf Gelukschool genoemd, vooral veroorzaakt door de coronasituatie. Er is inmiddels een aantal maatregelen getroffen om deze groei te stoppen ten einde kwalitatief goed onderwijs te kunnen blijven geven, zoals het overleg tussen het samenwerkingsverband VO Zuid-Kennemerland en omliggende samenwerkingsverbanden om de instroom van leerlingen uit andere regio's te stoppen.

4.7 De Inspectie van het Onderwijs kent de zes openbare scholen van Dunamare een basisarrangement toe.

Dunamare is als geheel beoordeeld door de Inspectie van het Onderwijs. De zes scholen voor openbaar onderwijs en alle afdelingen op deze scholen in Haarlem hebben een basisarrangement

van de Inspectie van het Onderwijs met de waardering voldoende ontvangen. Als een school aan de basiskwaliteit voldoet, dan krijgt de school van de onderwijsinspectie het oordeel voldoende. Dit geldt ook voor alle andere scholen van Dunamare. De Inspectie heeft ook haar waardering uitgesproken over de Dunamare Academie voor de toegankelijkheid, goede kwaliteit en diversiteit van haar aanbod.

4.8 Dunamare neemt deel aan lokale en regionale samenwerkingsvormen.

Dunamare neemt deel aan lokale samenwerkingsvormen. Zo is Dunamare convenantspartner van de lokale Educatieve Agenda (L.E.A.) en participeert in dit kader in werkgroepen waaronder onderwijshuisvesting en –financiën en heeft zitting in de regiegroep L.E.A. ([2019/9522025](#)). Ook is zij betrokken bij de Verwijsindex voor Risicjongeren. Hiernaast is zij lid van regionale samenwerkingsvormen, waaronder het Samenwerkingsverband passend onderwijs VO en het Regionaal Besturenoverleg Onderwijs (R.B.O.) met de Regionale Educatieve Agenda (R.E.A.). Dunamare participeert onder meer in de RBO-werkgroepen 'overgang po-vo, zorg voor jeugd' en is lid van de agendacommissie van het R.B.O.. Dunamare werkt ook in de regio samen met de toeleverende (basis)scholen en vervolgopleidingen om het onderwijsaanbod goed te laten aansluiten op regionale ontwikkelingen en behoeften.

5. Risico's en kanttekeningen

Geen.

6. Uitvoering

Stichting Dunamare Onderwijsgroep verzorgt openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs.

7. Bijlagen

- Bijlage a: Jaarverslag 2020 Stichting Dunamare Onderwijsgroep
- Bijlage b: Jaarverslag in beeld 2020 Dunamare
- Bijlage c: Statuten Dunamare onderwijsgroep, artikel 4